

Adviesrapport

Quickscan natuurtoets sloop drie basisscholen, Ter Aar

Beoordeling van effecten op wettelijk beschermde natuurwaarden (soort- en gebiedsbescherming)

Opdrachtgever

Maatschap voor Ruimtelijke Ordening b.v.

Status

Concept



Emmastraat 16
8011 AG Zwolle

T (038) 423 64 64
E info@ecogroen.nl
I www.ecogroen.nl

Colofon

Titel

Quickscan natuurtoets sloop drie basisscholen, Ter Aar

Subtitel

Beoordeling van effecten op wettelijk beschermde natuurwaarden
(soort- en gebiedsbescherming)

Projectcode	Datum	Status
17-027	24 juli 2017	Concept

Auteur[s]

M. (Mandy) Oudshoorn

Tweede lezer

F. (Frank) Samsen

Opdrachtgever

Maatschap voor Ruimtelijke Ordening b.v.

© Ecogroen bv

Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt, mits onder vermelding van bron en status.

Oudshoorn, M. (2017). Quickscan natuurtoets sloop drie basisscholen, Ter Aar. Beoordeling van effecten op wettelijk beschermde natuurwaarden (soort- en gebiedsbescherming). Rapport 17-027. Ecogroen bv Zwolle.

Inhoud

Samenvatting	1
1. Inleiding	3
1.1 Aanleiding en doelstelling	3
1.2 Huidige situatie en voorgenomen ontwikkelingen	3
1.3 Leeswijzer	4
2. Kader en methode	5
2.1 Wettelijk kader	5
2.2 Onderzoeksmethode	6
3. Gebiedsbescherming	7
3.1 Natura 2000	7
3.2 Natuurnetwerk Nederland	7
3.3 Overige natuurgebieden	7
4. Soortbescherming	8
4.1 Flora	8
4.2 Zoogdieren	8
4.3 Broedvogels	10
4.4 Amfibieën	11
4.5 Overige soortgroepen	11
5. Geraadpleegde bronnen	12

Samenvatting

Inleiding

Drie basisscholen in Ter Aar (De Fontein, Het Kompas en De Vosseschans) worden gesloopt en worden op termijn samengevoegd in het te realiseren IKC (Integraal Kind Centrum) elders in Ter Aar. Op de vrijkomende schoollocaties is woningbouw voorzien. Voor sloop en nieuwbouw op de drie schoollocaties is een bestemmingsplanwijziging noodzakelijk. Ecogroen heeft onderzocht welke beschermde waarden aanwezig of te verwachten zijn en vervolgens beoordeeld welke effecten op beschermde natuurwaarden van de plannen op de drie schoollocaties kunnen optreden.

Gebiedsbescherming

- Het plan leidt gezien de aard en omvang van de beoogde ontwikkelingen en de ruime afstand tot beschermde gebieden niet tot negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen voor Natura 2000-gebieden. Vervolgstappen zijn niet aan de orde.
- De planlocaties liggen buiten het NNN en zijn niet aangewezen als weidevogelgebied. De ontwikkelingen hebben geen negatieve invloed op het functioneren van het NNN: er is geen sprake van externe werking. Vervolgstappen zijn niet aan de orde.

Soortbescherming

- Alle drie de schoolgebouwen bieden potentiële verblijfplaatsen voor vleermuizen door aanwezigheid van open stootvoegen in de spouwmuuren en vleermuiskasten aan de gevels op locatie De Vosseschans.
- In de bomen zijn geen (potentieel) geschikte verblijfplaatsen aanwezig.
- Er worden geen (onmisbare) vliegroutes en/of belangrijke foerageergebieden van vleermuizen verwacht op de planlocaties.
- Huismus kan gebruik maken van de nestkasten op locatie De Vosseschans. Nesten van Huismus zijn jaarrond beschermd.
- Overige jaarrond beschermde nesten van vogels worden niet verwacht. Wel zijn diverse algemene broedvogels te verwachten op de planlocaties.
- Er zijn geen vaste groei- of verblijfplaatsen van andere zwaardere beschermde soorten of soortgroepen (flora, vissen, amfibieën, reptielen en ongewervelden) aangetoond of te verwachten. Wel worden enkele algemene en laag beschermde zoogdieren en amfibieën verwacht, waarvoor een provinciale vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen geldt.

Advies

- Aanvullend onderzoek vleermuizen: dit moet uitwijzen of verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn in de te slopen bebouwing op alledrie de locaties. Dergelijk onderzoek dient conform het vleermuisprotocol te worden uitgevoerd (minimaal vier bezoeken in de periode mei- september). Afhankelijk van de

uitkomsten van het onderzoek kan het noodzakelijk zijn om ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming aan te vragen en is het treffen van mitigerende maatregelen aan de orde.

- Aanvullend onderzoek Huismus: onderzoek op locatie De Vosseschans naar Huismus is nodig om na te gaan of de soort nestplaatsen in nestkasten op locatie De Vosseschans heeft. Conform het kennisdocument van Huismus dienen minimaal twee bezoeken in de juiste periode te worden uitgevoerd. Indien nestplaatsen aanwezig zijn, dienen mitigerende maatregelen te worden getroffen en ontheffing worden aangevraagd.
- Werken buiten broedseizoen: Alle broedvogels zijn gedurende het broedseizoen beschermd en mogen in deze periode niet verstoord of geschaad worden. Het ontzien van broedvogels is voor de meeste soorten mogelijk door de uitvoering op te starten in de periode voor half maart en na half juli. Bij uitvoering van de plannen in de periode tussen half juli en half december, is het wel van belang om na te gaan of nog bewoonde nesten van bijvoorbeeld Houtduif.

1. Inleiding

1.1 Aanleiding en doelstelling

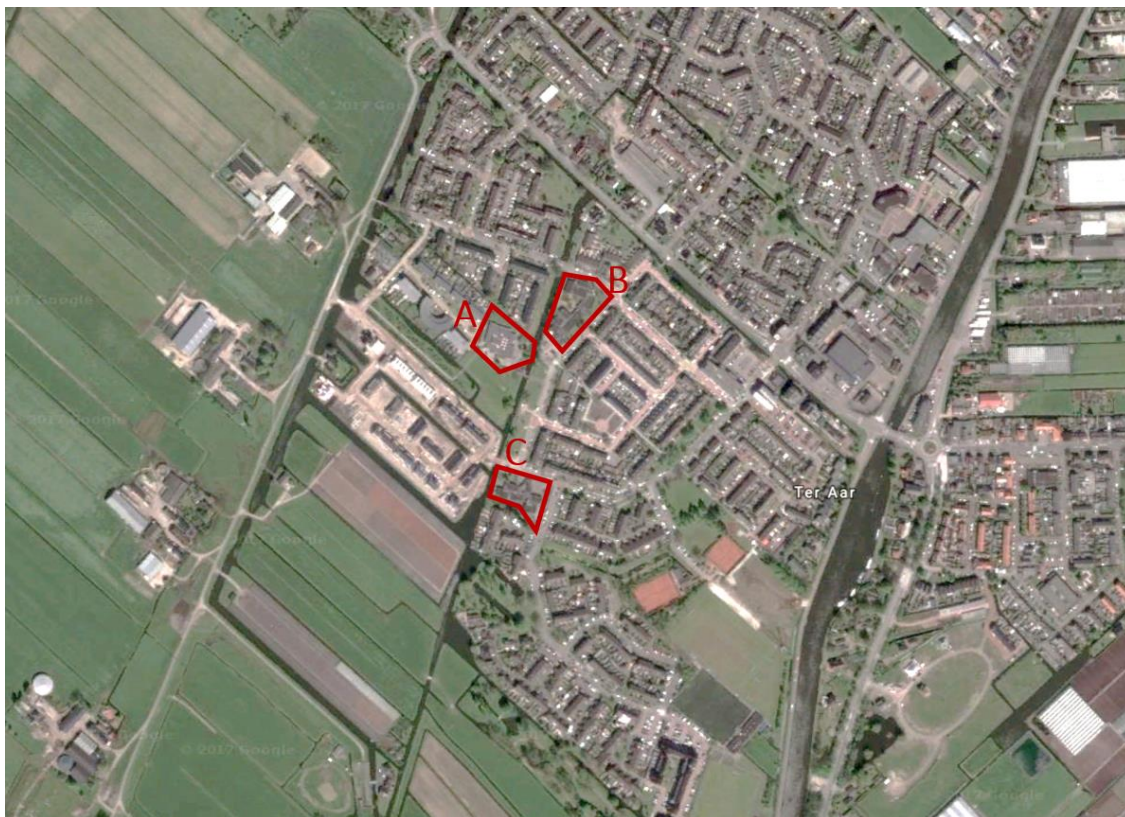
Gemeente Nieuwkoop is bezig met het voorbereiden van het project Vernieuwd Verbonden in Ter Aar. Dit project voorziet in de realisatie van onder andere een Integraal Kind Centrum (IKC). Hierin worden een aantal functies samengevoegd, waaronder school, kinderopvang, bibliotheek en Centrum voor Jeugd en Gezin. Drie basisscholen in Ter Aar verhuizen naar dit IKC. Op de vrijkomende schoollocaties is woningbouw voorzien.

De plannen gaan mogelijk gepaard met effecten op beschermde natuurwaarden. Effecten op de locatie van het te realiseren IKC zijn reeds door Ecogroen getoetst (Brendeke & Alberts 2017). Voor sloop en nieuwbouw op de drie schoollocaties is een bestemmingsplanwijziging noodzakelijk. mRO heeft Ecogroen gevraagd te beoordelen of het plan effect heeft op beschermde natuurwaarden. Voorliggend rapport beschrijft de methodiek en resultaten van het uitgevoerde onderzoek voor de drie schoollocaties.

1.2 Huidige situatie en voorgenomen ontwikkelingen

De plangebieden betreffen drie schoollocaties in de bebouwde kom van Ter Aar: basisscholen De Fontein (Vosholstraat 33), Het Kompas (Meester Jonkerpad 1) en De Vosseschans (Vierambachtstraat 31). De locaties zijn in figuur 1.1 weergegeven. De schoolgebouwen betreffen (geschakelde) laagbouw met platte daken en zijn opgetrokken uit verschillende materialen (baksteen, trespas). De schoolgebouwen worden omringd door verharding (schoolplein met speeltoestellen), bomen op de pleinen en opgaand groen langs de randen.

De exacte verkaveling en invulling van de nieuwbouw op de drie locaties is nog niet duidelijk. Naar verwachting worden er grondgebonden woningen en/of twee lagen met kap (hofwoningen) gebouwd. De planning van de sloop en nieuwbouw is nog niet bekend. De werkzaamheden vinden niet op korte termijn plaats; pas als het IKC op termijn gereed is, verhuizen de scholen naar het IKC, worden de schoolgebouwen gesloopt en vindt woningbouw plaats.



Figuur 1.1 Ontwikkellocaties: basisscholen Het Kompas (A), De Vosseschans (B) en De Fontein (C) in Ter Aar (bron: Google Earth).

1.3 Leeswijzer

Het kader waarbinnen de natuurtoets is uitgevoerd en de gebruikte methodiek zijn beschreven in hoofdstuk 2. Op basis van de verzamelde informatie volgt een korte beschrijving van te verwachten effecten op beschermde gebieden (hoofdstuk 3) en soorten (hoofdstuk 4). Daarnaast is beschreven welke mitigerende (verzachtende of inpassings-) maatregelen nodig zijn om overtreding van de Wet natuurbescherming te voorkomen. Indien aanvullend onderzoek nodig is, is dit ook aangegeven.

2. Kader en methode

2.1 Wettelijk kader

Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming (Staatsblad 2016) regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, soorten en houtopstanden. In dit rapport gaan wij, conform opdracht, in op gebieds- en soortenbescherming. Voor de volledige wettekst verwijzen wij naar: <http://wetten.overheid.nl/BWBR0037552/2017-01-01>. In onderstaand kader 2.1 geven we een samenvatting van de relevante wetteksten.

Kader 2.1 Wet natuurbescherming

Gebiedsbescherming (Natura 2000)

Artikelen 2.1 tot en met 2.12 van de wet regelen de bescherming van Natura 2000-gebieden (Vogel- en Habitatrichtlijngebieden). Voor Natura 2000-gebieden zijn instandhoudingsdoelen opgesteld voor habitats, soorten, broedvogels en/ of niet-broedvogels. In artikel 2.7 verplicht de Wet natuurbescherming om vooraf te beoordelen of plannen of projecten (of andere handelingen) ingrepen / activiteiten in of nabij van Natura 2000-gebieden significant negatieve effecten kunnen hebben op de instandhoudingsdoelen van deze gebieden.

Soortbescherming

Artikelen 3.1 tot en met 3.11 van de wet regelen de bescherming van soorten. De bescherming is opgedeeld in drie categorieën met soorten:

- Vogels zoals genoemd in de Vogelrichtlijn (artikel 3.1 Wet natuurbescherming), in de praktijk onderverdeeld in:
 - Vogels met jaarrond beschermde nesten zoals Huismus, Gierzwaluw en Buizerd, en
 - Overige vogels wier nesten alleen tijdens het broedseizoen (periode van nestbouw, eileg, broeden en voeren van de jongen op het nest) zijn beschermd;
- Soorten van de Habitatrichtlijn (bijlage IV) en de Verdragen van Bern (bijlage II) en Bonn (bijlage I) zoals bedoeld in artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming;
- Overige nationaal beschermde soorten (artikel 3.10 Wet natuurbescherming), onderverdeeld in:
 - soorten waarvoor provinciaal geen vrijstelling geldt, en
 - Soorten waarvoor provinciaal wel vrijstelling geldt.

Besluit algemene regels ruimtelijke ordening

De bescherming van het Nationaal natuurnetwerk (NNN; de voormalige EHS) is vastgelegd in het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro: Stb 2016 nr. 351) en uitgewerkt in provinciale verordeningen en bestemmingsplannen.

In het Barro staat dat gebieden moeten worden aangewezen die het Natuurnetwerk Nederland vormen. De ligging van die gebieden wordt geometrisch vastgelegd. Bij provinciale verordening worden in het belang van de bescherming, instandhouding en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden, regels gesteld omtrent de inhoud van bestemmingsplannen en omgevingsvergunningen. Voor nieuwe ontwikkelingen binnen het NNN, waarbij wordt afgeweken van het bestemmingsplan, geldt een 'nee, tenzij'-afweging. Dit houdt kortweg in dat significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN niet toegestaan is. Regels voor beoordeling van effecten op het NNN zijn vastgelegd in provinciale verordeningen.

2.2 Onderzoeksmethode

De voorgenomen plannen zijn mogelijk in strijd met de Wet natuurbescherming. Daarom is onderzoek uitgevoerd naar aanwezig of te verwachten beschermde waarden binnen de invloedssfeer van de voorgenomen activiteiten.

Gestart is met literatuuronderzoek om na gaan of het plangebied binnen beschermde gebieden ligt. Ook is het literatuuronderzoek gebruikt om uit te zoeken of beschermde soorten bekend zijn in en rondom het plangebied. Hiervoor is gebruik gemaakt van NDFF en provinciale kaartviewers (zie voor een volledig overzicht de Geraadpleegde bronnen in hoofdstuk 5).

De verzamelde informatie uit het literatuuronderzoek vormt de basis voor het veldbezoek dat op 2 juni 2017 is uitgevoerd. De weersomstandigheden deze dag waren helder en zonnig bij ca. 20°C en lichte wind. De drie planlocaties zijn onderzocht door een ecooloog van Ecogroen. Tijdens het veldbezoek is aandacht besteed aan beschermde soorten van de Wet natuurbescherming, met name verblijfplaatsen van vleermuizen en (jaarrond beschermde) broedvogels. Aanwezige bebouwing is aan de geïnspecteerd op potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen, Steenmarter en jaarrond beschermde nesten van soorten als Gierzwaluw en Huismus.

Op basis van het uitgevoerde literatuuronderzoek en het veldbezoek is beoordeeld welke soorten (mogelijk) aanwezig zijn en is bepaald of het plangebied gelegen is in of nabij beschermde gebieden. Vervolgens is op basis van de geplande ingrepen bepaald welke effecten kunnen optreden op beschermde soorten en gebieden. Indien sprake is van (mogelijk) negatieve effecten is advies gegeven over te nemen vervolgstappen.

3. Gebiedsbescherming

3.1 Natura 2000

De drie planlocaties (zie figuur 1.1) liggen niet in of nabij een Natura 2000-gebied dat beschermd is onder de Wet natuurbescherming. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is het gebied 'Nieuwkoopse plassen en de Haeck' op meer dan 5 kilometer afstand.

Negatieve effecten zoals aantasting van leefgebied/habitattypen, verstoring van beschermde soorten door activiteiten (licht, geluid) of stikstofdepositie kunnen op voorhand worden uitgesloten, gezien de aard en omvang van het plan in vergelijking tot de grote afstand tot genoemd Natura 2000-gebied. Er zijn geen negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen voor Natura 2000-gebied te verwachten.

3.2 Natuurnetwerk Nederland

Uit de interactieve kaarten van Zuid-Holland blijkt dat de drie planlocaties geen deel uitmaken van een NNN-gebied. Het dichtstbijzijnde NNN-gebied bevindt zich op circa 3,5 kilometer afstand ten noordwesten van de ontwikkellocaties. De provinciale regels van Zuid-Holland over het NNN gelden alleen voor gronden binnen het NNN. De nee, tenzij afweging is daarom niet aan de orde. Gezien de ligging in de bebouwde kom en de ruime afstand tot het NNN speelt eventuele externe werking (in verband met een goede ruimtelijke ordening) hier ook geen rol. De ontwikkelingen hebben geen negatieve invloed op het functioneren van het NNN. Het nemen van vervolgstappen is derhalve niet aan de orde.

3.3 Overige natuurgebieden

De weidegronden ten zuiden en westen van Ter Aar zijn aangewezen als belangrijke weidevogelgebieden (Provincie Zuid-Holland 2017). Bij een plan buiten deze gebieden kent het beleid in de provincie Zuid-Holland geen externe werking. Bovendien zijn -gezien de aard en omvang van het plan in vergelijking tot de afstand tot genoemd weidevogelgebied- geen effecten te verwachten. Vervolgstappen zijn dan ook niet aan de orde.

4. Soortbescherming

4.1 Flora

Er zijn geen beschermde plantensoorten of plantensoorten van de Rode Lijst aangetroffen. Gezien de terreingesteldheid (bebouwing en verharding), soortensamenstelling en bekende verspreidingsgegevens (NDFF 2017) worden deze ook niet verwacht. Het nemen van vervolgstappen ten aanzien van de soortgroep flora is niet aan de orde.

4.2 Zoogdieren

Vleermuizen

Het leefgebied van de in artikel 3.5 (Habitatrichtlijn bijlage IV) beschermde vleermuizen bestaat uit verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden (zie ook kader 3.1). Hieronder worden deze onderdelen nader beschreven.

Kader 3.1 Vleermuizen

Verblijfplaatsen

Verblijfplaatsen kunnen zich bevinden in donkere en voor vleermuizen bereikbare ruimten in bomen, huizen, kelders et cetera en kunnen aanwezig zijn in de vorm van kraamverblijven / zomerverblijven, baltslocaties / paarverblijven en winterverblijven. Verstoring, beschadiging, vernietiging of het verwijderen van deze verblijfplaatsen is verboden.

Vliegroutes

Voor oriëntatie tijdens de trek van en naar hun verblijfplaatsen en foerageergebieden gebruiken vleermuizen veelal jarenlang dezelfde structuren. Vanwege dit traditiegetrouwe gedrag van vleermuizen vormen bepaalde lijnvormige structuren (bijvoorbeeld rijen woningen, watergangen en bomenrijen) een belangrijk onderdeel van een vliegroute. Wanneer alternatieve structuren ontbreken zijn dergelijke structuren 'onmisbaar' en zodoende beschermd.

Foerageergebieden

Locaties waar insecten aanwezig zijn, bijvoorbeeld langs randen van bossen, bomenrijen of boven water zijn van belang als foerageergebied voor vleermuizen. Foerageergebied van vleermuizen geniet binnen de Wet natuurbescherming echter geen juridische bescherming, tenzij het onmisbaar is voor het voortbestaan van een populatie.

Verblijfplaatsen

Tijdens het dagbezoek van 2 juni 2017 zijn in alle drie de schoolgebouwen potentiële vaste verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen in de vorm van spouwmuren, toegankelijk via open stootvoegen. Daarnaast hangen bij schoollocatie 'De Vosseschans' vleermuiskasten aan gevels (figuur 4.1). Ten tijde van het veldbezoek zijn in geen van de kasten vleermuizen aangetroffen. In de aanwezige bomen op en rond de schoolpleinen zijn geen geschikte holten of spleten aangetroffen: verblijfplaatsen van vleermuizen worden derhalve niet verwacht.



Figuur 4.1 Diverse typen vleermuiskasten (zwart) en nestkasten voor Huismus (groen) aan gevel schoolgebouw De Vosseschans.

Door de beoogde sloop van de bebouwing worden potentiële verblijfplaatsen (spouwmuren en vleermuiskasten) verwijderd. Daarom is aanvullend onderzoek nodig naar aanwezigheid van verblijfplaatsen (zie kader 4.1). Conform het vleermuisprotocol dienen in de periode half mei tot en met september vier nachtelijke veldbezoeken plaats te vinden. Indien verblijfplaatsen aanwezig zijn, dienen mitigerende maatregelen te worden getroffen en moet ontheffing worden aangevraagd voor het aantasten/vernietigen van verblijfplaatsen.

Kader 4.1. Toelichting onderzoeksprotocol voor vleermuisonderzoek

Vleermuizen

Vleermuizen zijn een belangrijke soortgroep binnen de natuurbescherming. De soorten zijn echter moeilijk te inventariseren, vertonen specifiek gedrag en advies omtrent deze soortgroep is complex. Tegen die achtergrond heeft het Vleermuisvakberaad van het Netwerk Groene Bureaus een protocol opgesteld voor de inventarisatie van vleermuizen. Het doel van het protocol is bij te dragen aan de kwaliteit en uniformiteit in onderzoek.

Vleermuisonderzoek blijft echter maatwerk en het protocol geldt daarom als richtsnoer en niet als plicht. Het volgen van het vleermuisprotocol wordt echter wel aangeraden. Het toepassen van het protocol heeft tot doel:

- 1) Dat bevoegd gezag geen aanvullend onderzoek verlangt bij een ontheffingsaanvraag;
- 2) Dat een onderzoek stand houdt in eventuele juridische procedure.

Bron: Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging (2017).

Vliegroutes en foerageergebieden

Als gevolg van de plannen worden in het plangebied geen (onmisbare) opgaande lijnvormige structuren verwijderd die van belang kunnen zijn als onmisbare vliegroute voor vleermuizen. Ook zal geen onmisbaar foerageergebied verloren gaan, aangezien in de omgeving voldoende alternatieve foerageergebieden res-

teren. De voorgenomen plannen geven dan ook geen aanleiding schade te veronderstellen aan onmisbare vliegroutes en foerageergebieden van vleermuizen. Vervolgstappen voor vliegroutes en foerageergebieden van vleermuizen zijn niet aan de orde.

Overige zoogdieren

Behoudens vaste verblijfplaatsen van algemeen voorkomende zoogdiersoorten als Egel, Huisspitsmuis en Bosmuis zijn geen vaste verblijfplaatsen van -door artikel 3.5 en 3.10 van de Wet natuurbescherming- beschermde zoogdieren aangetroffen en deze worden op basis van terreinkenmerken, het veldbezoek, en bekende verspreidingsgegevens (NDFF 2017) ook niet verwacht. Bij de geplande ingrepen kunnen exemplaren van de algemeen voorkomende zoogdieren geschaad worden. In voorliggende situatie geldt in de provincie Zuid Holland automatisch vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming, waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze zoogdieren niet aan de orde is.

4.3 Broedvogels

Gedurende het veldonderzoek is geen systematische broedvogelinventarisatie uitgevoerd. Toch kan op basis van soortwaarnemingen, biotoopeisen, terreinkenmerken, expert judgement en bekende ecologische principes beoordeeld worden welke soorten aanwezig kunnen zijn. In deze paragraaf wordt hoofdzakelijk aandacht besteed aan broedvogels met jaarrond beschermde nesten (zie kader 4.2). Daarnaast wordt kort ingegaan op de meer algemeen voorkomende broedvogels.

Kader 4.2 Broedvogels met jaarrond beschermde nestplaatsen

Onder jaarrond beschermde nesten van broedvogels wordt verstaan: in functie zijnde nesten van de Ooievaar, Boomvalk, Buizerd, Havik, Ransuil, Roek, Wespandief, Zwarte wouw, Slechtvalk, Sperwer, Steenuil, Kerkuil, Oehoe, Gierzwaluw, Grote gele kwikstaart en Huismus. Voor sommige andere soorten geldt dat de nesten jaarrond beschermd zijn als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Broedvogels met jaarrond beschermde nesten

Huismus

Aan schoollocatie 'De Vosseschans' hangen nestkasten die specifiek bedoeld zijn voor Huismus (zie figuur 4.1). Door de plannen (sloop) worden de nestkasten verstoord en weggenomen. Aanvullend onderzoek moet daarom uitwijzen of de nestkasten in gebruik zijn (of ze dienen als vaste verblijfplaatsen) en hoe groot de eventueel aanwezige populatie is. Minimaal twee gerichte veldbezoeken in de juiste periode, op het juiste tijdstip en onder goede weersomstandigheden moeten worden uitgevoerd (Bijl2 2017). Indien de nestkasten dienen als vaste verblijfplaatsen dan zijn mitigerende maatregelen nodig en moet ontheffing worden aangevraagd.

Overige soorten met jaarrond beschermde nesten

Op basis van de resultaten van het uitgevoerde veldbezoek en de terreinkenmerken worden geen andere jaarrond beschermde nesten van broedvogels verwacht. Vervolgstappen voor deze soorten zijn niet aan de orde.

Overige broedvogels

Het opgaand groen binnen de planlocaties biedt broedbiotoop voor diverse algemene vogelsoorten zoals Merel, Houtduif en Winterkoning. Ook in de nestkastjes aan de gevels kunnen diverse vogels nestelen. Voor alle inheemse vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die soorten, nesten, eieren of vaste rust- of verblijfplaatsen beschadigen of verstoren. Voor werkzaamheden met schadelijke effecten op broedvogels wordt veelal geen ontheffing verleend, omdat het uitvoeren van de werkzaamheden buiten het broedseizoen over het algemeen een goed alternatief vormt. In het kader van de Wet natuurbescherming wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd, omdat deze per soort en vaak per jaar kan verschillen. Van belang is of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum. Voor de meeste soorten kan de periode tussen half maart en eind juli worden aangehouden als broedseizoen.

Bij uitvoering van de werkzaamheden in de periodes tussen half februari - half maart en half juli - half november, adviseren we na te gaan of nog bewoonde nesten van de vroeg of laat in het seizoen broedende Houtduif aanwezig zijn binnen het plangebied.

4.4 Amfibieën

Vanwege het ontbreken van oppervlaktewater in het plangebied kan voortplanting van nationaal beschermde amfibieën met provinciale vrijstelling worden uitgesloten. Voortplanting en overwintering van beschermde amfibieën zonder provinciale vrijstelling wordt op basis van het veldbezoek, terreinkenmerken en bekende verspreidingsgegevens uitgesloten. Vervolgstappen voor deze soorten zijn niet aan de orde.

Wel zijn enkele algemene soorten zoals Kleine watersalamander, Gewone pad en Bruine kikker overwinterend te verwachten in de strooisellaag onder begroeiing in en langs de planlocaties. Bij de geplande ingrepen kunnen enkele exemplaren van vrijgestelde beschermde amfibieën geschaad worden. In voorliggende situatie geldt vanwege de provinciale verordening vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming, waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze amfibieën niet aan de orde is.

4.5 Overige soortgroepen

Op basis van de terreinkenmerken, habitateisen en bekende verspreidingsgegevens (NDFF 2017) worden op de drie planlocaties geen voortplantings- of vaste verblijfplaatsen verwacht van overige beschermde soorten uit de Wet natuurbescherming. Het nemen van vervolgstappen in het kader van de Wet natuurbescherming is niet aan de orde voor overige soortgroepen (reptielen, vissen en ongewervelden).

5. Geraadpleegde bronnen

Literatuur

Bij12 (2017). Kennisdocument Huismus *Passer domesticus* Versie 1.0, juli 2017

Brendeke, H. & A. Alberts (2017). Quickscan natuurtoets project 'Vernieuwd Verbonden', Ter Aar. Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en -beleid. Rapport 15-391. Ecogroen bv Zwolle.

Dienst Regelingen (2009). Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep.

Ministerie van LNV (2009). Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 28 augustus 2009, 25344, houdende vaststelling van geactualiseerde Rode lijsten flora en fauna.

Ministerie van EZ (2015). Besluit van de Minister van Economische zaken van 15 oktober 2015, DGAN-PDJNG / 15129301, houdende vaststelling van geactualiseerde Rode lijsten flora en fauna.

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging (2017). Vleermuisprotocol 2017, maart 2017.

Internet

Gebiedendatabase Natura 2000 (<http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000>)

Ministerie van EZ (2016). (<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/natuur-en-biodiversiteit/inhoud/nieuwe-natuurwet>)

NDFF Uitvoerportaal (<https://ndff-ecogrid.nl>). Geraadpleegd 18 juli 2017.

Provincie Zuid Holland (2017). Interactieve kaarten Zuid-Holland (<http://pzh.b3p.nl/viewer/app/...>)

Ravon.nl (website met soortinformatie over reptielen, amfibieën en vissen)

